

ЭДИЙН ЗАСАГ,
ХӨГЖЛИЙН ЯАМ

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХУУЛИЙН ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГЫН ТӨСЛИЙН ҮР НӨЛӨӨГ ҮНЭЛЭХ СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

2023 он

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГЫНТӨСЛИЙН ҮР НӨЛӨӨГ ҮНЭЛЭХ СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

Нэг.Ерөнхий зүйл

Улсын Их Хурлын 2010 оны 48 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын Улсын Их Хурлын 2010 оны 48 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал”-ын 3.2-т “эдийн засгийн аюулгүй байдал”-ын хүрээнд олон тулгуурт, оновчтой бүтэц бүхий, хөрөнгө оруулалтын тэнцвэртэй бодлого явуулах, эдийн засгийн өөрийгөө тэтгэх чадавхийг бүрдүүлж, эдийн засгийн бие даасан байдал, хэвийн үйл ажиллагааг хангах, үндэсний орлогыг бүрдүүлэх бодлого баримтлах”-аар заасан бөгөөд 3.2.2-т “хөрөнгө оруулалтын тэнцвэртэй бодлогын хүрээнд үндэсний хөрөнгө оруулагчдын эдийн засаг дахь хувь, оролцоог нэмэгдүүлэх, хамгаалах бодлого хэрэгжүүлж, бизнесээ өргөжүүлэх, олон улсын түвшинд өрсөлдөх чадвараа дээшлүүлэх, улмаар улс орны эдийн засгийн аюулгүй байдал, хөгжил дэвшилд шийдвэрлэх үүрэг гүйцэтгэх боломжийг бүрдүүлэх”-ээр заасан.

Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавралтаар баталсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны 4.1.21-д “Төсөв, мөнгө, зээл, гадаад худалдаа, хөрөнгө оруулалтын харилцан уялдаатай бодлого хэрэгжүүлж, эдийн засгийн өсөлт болон бүтцийн өөрчлөлтийн ололтыг цаашид тогтвортой хадгална.” гэж заасан.

Улсын Их Хурлын 2020 оны 23 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл”-ийн 5.2.3-т “гадаад хөрөнгө оруулалт, худалдааг дэмжсэн төрийн зохицуулалтыг боловсронгуй болгож, нэг цонхны нэгдмэл бодлого хэрэгжүүлж хэвшинэ” гэж заасан.

Коронавируст халдвар /КОВИД-19/-ын цар тахлын эдийн засагт үзүүлж байгаа сөрөг нөлөөллийг бууруулж, эдийн засгийн суурийг тэлэх, “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, төрийн бүтээмжийг сайжруулах зорилгоор Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолоор баталсан “Шинэ сэргэлтийн бодлого”-ыг төр, хувийн хэвшлийн түншлэл болон хөрөнгө оруулалтын түншлэлд тулгуурлан хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан.

Хөрөнгө оруулалт татахад бодлого, эрх зүйн орчноо хөрөнгө оруулагчдад сурталчилан таниулах, зорилтот улс, бус нутаг, эдийн засгийн салбар, тэргүүлэх чиглэлээр нь хөрөнгө оруулалт шаардлагатай төсөл, арга хэмжээг санал болгох, сурталчлах, хөрөнгө оруулалт татах бизнес уулзалт, форум, арга хэмжээг зохион байгуулах ажлыг эрчимтэй зохион байгуулах, цаашлаад хөрөнгө оруулагчид Монгол Улсад хөрөнгө оруулалт хийж, үйл ажиллагаагаа эхлүүлэхэд нь шаардлагатай төрийн үйлчилгээг түргэн шуурхай үзүүлэх, мэдээллээр хангах, хууль тогтоомжид

заасан дэмжлэг, урамшууллыг бодитоор үзүүлэх, эрх ашгийг хамгаалах, баталгаагаар хангагдах нөхцөлийг бүрдүүлэх шаардлагатай.

Үүний тулд Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн зохицуулалт, түүний хэрэгжилт тогтвортой, бодитой бөгөөд үр дүнтэй, хөрөнгө оруулагчдын хөрөнгө оруулах сонирхлыг татахуйц байх шаардлагатай.

Хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд хөрөнгө оруулалт татах, хөрөнгө оруулалтын орчныг сурталчлах, хөрөнгө оруулагчид үйлчилгээ үзүүлэх чиг үүргийг хөрөнгө оруулалтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллага буюу Эдийн засаг, хөгжлийн яам дангаараа хэрэгжүүлэхээр заасан нь хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүдэд тусгагдсан зорилго, зорилтыг үр дүнтэй, бүрэн хэрэгжүүлэх боломжгүй нөхцөл байдал үүсэх эрсдэлтэй байна.

Түүнчлэн хөрөнгө оруулагч нарын хувьд хамгийн их тулгамддаг асуудал нь төрийн үйлчилгээг хүнд сурталгүй авах, улмаар төрийн байгууллагын буруутай үйлдлээс эрх ашиг нь хөндөгдсөн тохиолдолд эрх бүхий байгууллагад гомдол гаргах механизмыг хялбаршуулах, улмаар оруулсан хөрөнгө оруулалтаа хамгаалуулах, хууль ёсоор хураан авсан тохиолдолд нөхөн төлбөрийг үл маргах журмаар авдаг байх, зөрчигдсэн эрх ашгаа хамгаалуулахаар арбитра хандах нөхцөл журмыг маш тодорхой хуульчлах шаардлагатай байгааг үндэслэн хөрөнгө оруулалтын эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох зорилгоор Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулсан байна. Тус хуулийн төсөл нь нийт 34 зүйлтэй.

Хоёр.Хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх шалгуур үзүүлэлтийг сонгосон байдал, үндэслэл

Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн үзэл баримтлалд тусгагсан үндсэн асуудлыг зохицуулахаар зорьсон чиглэл тус бүрээс хуулийн төслийн зорилтыг хамгийн сайн илэрхийлж чадах зохицуулалтыг сонгож, хуулийн төслийн зорилго, хамрах хүрээ, зохицуулах асуудалтай холбогдуулан, аргачлалд дурдсан “зорилгод хүрэх байдал”, “ойлгомжтой байдал”, “зардал”, “харилцан уялдаа”, гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд үнэлгээ хийхээр сонгож авсан.

Сонгосон шалгуур үзүүлэлтийн дагуу үр нөлөөг үнэлэхэд хамруулах хэсэг, түүнийг шалгах хэрэгслийг хүснэлт 1-т үзүүлсний дагуу тогтоосон.

Хүснэлт 1. Шалгуур үзүүлэлт

№	Шалгуур үзүүлэлт	Үр нөлөөг үнэлэх хэсэг	Тохирох шалгах хэрэгсэл
1	Зорилгод хүрэх байдал	Хуулийн төслийн зохицуулалтыг бүхэлд нь хамруулах	Хуулийн төслийн үзэл баримтлалд дэвшүүлсэн

			зорилтыг хангах эсэхэд дүн шинжилгээ хийх.
2	Ойлгомжтой байдал	Хуулийн төслийг зохицуулалтыг бүхэлд нь хамруулах	Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 24, 28, 29, 30, 32 дугаар зүйл, Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлалд заасан шаардлагыг хангасан эсэхийг шалгах.
3	Зардал	Хуулийн төслийг зохицуулалтыг бүхэлд нь хамруулах	Хуулийн төслийн нөлөөллөөс иргэн аж ахуйн нэгж байгууллага, төрийн байгууллагад гарах нэмэгдэл зардлыг үнэлж тооцох.
4	Харилцан уялдаа	Хуулийн төслийг зохицуулалтыг бүхэлд нь хамруулах	Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1.1, 29.1.5, 29.1.10-т болон Аргачлалын 4.10-т заасан шаардлага, шалгуурыг хангасан шалгах.

Гурав. Хуулийн төслөөс үр нөлөөг нь тооцох хэсгийг тогтоосон байдал

3.1. “Зорилгод хүрэх байдал” шалгуур үзүүлэлтээр үнэлсэн байдал

“Зорилгод хүрэх байдал” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн үзэл баримтлалд тусгасан хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, хэрэгцээ шаардлагад тухайн хуулийн төслийн зохицуулалтууд нь нийцэж байгаа эсэхэд дүн шинжилгээ хийхийг зорьсон.

Тус хуулийн төслийн үзэл баримтлалаар дараах зорилтыг дэвшүүлсэн байна.

1.Хөрөнгө оруулалтын хамгаалалтын тогтолцоог бүрдүүлэх, хөрөнгө оруулагчийн эрх ашгийг хамгаалах зорилгоор төрийн байгууллага, албан тушаалтны үйлдэл, эс үйлдэхүйн улмаас хууль ёсны ашиг, сонирхол нь зөрчигдсөн гэж үзвэл гомдол гаргах эрхийг баталгаажуулж, гомдлыг хүлээн авч, шийдвэрлэх талаар тодорхой зохицуулалт оруулж олон улсын сайн туршлагыг нэвтрүүлнэ;

2.Хуулийн төсөлд шинээр хөрөнгө оруулалтын талаарх Засгийн газар, хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон төрийн захиргааны байгууллага, төрийн бусад байгууллага, нутгийн захиргааны болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, Дипломат төлөөлөгчийн газрын эрх үүргийг тусган төрийн байгууллагын хоорондын нэгдсэн уялдааг хангах нөхцөлийг бүрдүүлнэ;

3.Одоогийн Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд хөрөнгө оруулалтын гэрээ байгуулах, тогтворжуулах гэрчилгээ олгохоор тусгагдсан бол хуулийн төсөлд

хөрөнгө оруулалтаа хийж буй эсэхэд хяналт тавих зохицуулалтыг тусгаж, хөрөнгө оруулагчид хөрөнгө оруулалтаа хэвийн явуулахад зөвлөмж, чиглэл өгөх зохицуулалтыг тусгана;

4.Хөрөнгө оруулагч болон хөрөнгө оруулахаар сонирхож буй аж ахуйн нэгжүүдэд зориулсан хөрөнгө оруулалтын орчин, хууль, эрх зүйн сурталчилгаа, мэдээллийг нэг цонхоор хүргэх, хөрөнгө оруулалт татах төслүүдийг бэлтгэх, бэхжүүлэх үүрэг бүхий төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүргийг нарийвчлан тусгаж, хөрөнгө оруулагчдад зөвлөх, дэмжих болон бусад холбогдох үйлчилгээ үзүүлэх эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ;

5.Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд нэр томъёоны тодорхойлолтыг оновчтой, ойлгомжтой болгож, хөрөнгө оруулалтын баталгаа, хөрөнгө оруулалтын хэлбэр, хөрөнгө оруулагчийн эрх, үүрэг, нарийвчлан зохицуулалт хийх шаардлагатай хэм хэмжээний актын батлах эрхийг тодорхойлж, хуулийг нэг мөр хэрэгжүүлэх боломжийг бүрдүүлнэ;

6.Хөрөнгө оруулагчдыг дэмжих, хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаагаа тасралтгүй, хэвийн явуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх зохицуулалтыг тусгана.

Иймд үзэл баримтлалын төсөлд тусгасан эдгээр зорилтод Хуулийн төсөл нийцэж байгаа эсэхийг үнэлэв.

Хуулийн төслийн үзэл баримтлал	Хуулийн төслийн зохицуулалт
<p>Хөрөнгө оруулалтын хамгаалалтын тогтолцоог бүрдүүлэх, хөрөнгө оруулагчийн эрх ашгийг хамгаалах зорилгоор төрийн байгууллага, албан тушаалтны үйлдэл, эс үйлдэхүйн улмаас хууль ёсны ашиг, сонирхол нь зөрчигдсэн гэж үзвэл гомдол гаргах эрхийг баталгаажуулж, гомдлыг хүлээн авч, шийдвэрлэх талаар зохицуулалтыг бий болгох тухайд</p>	<p>Хуулийн төслийн 6 дугаар бүлэгт төрийн байгууллага, албан тушаалтны үйлдэл, эс үйлдэхүйн улмаас эрх, ашиг сонирхол нь хөндөгдсөн тухай гомдлыг Хөрөнгө оруулалтын төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргаж, уг гомдлыг хянан магадлах, шийдвэрлэх талаар процесс ажиллагааг нарийвчлан тусгаж өгсөн байна.</p> <p>Мөн хуулийн төслийн 7 дугаар бүлэгт хөрөнгө оруулагч болон Монгол Улсын төрийн байгууллага хооронд үүссэн хөрөнгө оруулалттай холбоотой маргааныг шийдвэрлэх арга замыг тусгаж өгсөн байна. Тухайлбал, хуулийн төсөлд талууд хөрөнгө оруулалтын маргааныг 6 сарын дотор хэлэлцээний замаар шийдвэрлэх, уг хугацаанд шийдвэрлэж чадаагүй тохиолдолд арбитраар шийдвэрлүүлэх талаар тусгажээ.</p> <p>Иймд тус хуулийн төсөл нь үзэл баримтлалд тусгагдсан 1 дүгээр зорилтыг хангаж байна.</p>

<p>Хуулийн төсөлд шинээр хөрөнгө оруулалтын талаарх Засгийн газар, хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон төрийн захиргааны байгууллага, төрийн бусад байгууллага, нутгийн захиргааны болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, Дипломат төлөөлөгчийн газрын эрх үүргийг тусган төрийн байгууллагын хоорондын нэгдсэн уялдааг хангах нөхцөлийг бүрдүүлэх тухайд</p>	<p>Хуулийн төслийн 3 дугаар бүлэгт Хөрөнгө оруулалтын талаарх төрийн байгууллагуудын чиг үүрэг, бүрэн эрхийг тогтоож өгсөн байна. Тухайлбал, Засгийн газар, хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, нутгийн захиргааны байгууллага, нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, дипломат төлөөлөгчийн газар болон тус харилцаанд оролцогч төрийн бусад байгууллагын чиг үүрэг бүрэн эрх тусгагджээ.</p> <p>Дээрх байдлаар төрийн байгууллагуудын чиг үүрэг, бүрэн эрхийг хуулийн төсөлд тусгахдаа давхардал, хийдэл үүсгээгүй байна.</p> <p>Харьцуулахад одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд зөвхөн хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын эрх, үүрэг тусгагдсан байна.</p> <p>Иймд тус хуулийн төсөл нь үзэл баримтлалд тусгагдсан хоёрдугаар зорилтыг хангаж байна.</p>
<p>Хөрөнгө оруулалтаа хийж буй эсэхэд хяналт тавих зохицуулалтыг тусгаж, хөрөнгө оруулагчид хөрөнгө оруулалтаа хэвийн явуулахад зөвлөмж, чиглэл өгөх зохицуулалтыг тусгах</p>	<p>Хуулийн төслийн 25 дугаар зүйлд Хөрөнгө оруулалтын гэрээ, тогтворжуулах гэрчилгээний хэрэгжилтэд хяналт тавих талаар зохицуулалтыг тусгасан байна.</p> <p>Тус зохицуултад тусгаснаар хөрөнгө оруулалтын гэрээ байгуулсан болон тогтворжуулах гэрчилгээ авсан этгээдийн хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайланд дүн шинжилгээ хийж, хяналт тавьж ажиллах чиг үүргийн Хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хэрэгжүүлэхээр байна.</p> <p>Түүнчлэн дээрх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд баримтлах журмыг Хөрөнгө</p>

	<p>оруулалтын асуудал эрхэлсэн засгийн газрын гишүүн батлахаар төсөлд тусгагджээ.</p> <p>Иймд тус хуулийн төсөл нь үзэл баримтлалд тусгагдсан гуравдугаар зорилтыг хангаж байна.</p>
<p>Хөрөнгө оруулагч болон хөрөнгө оруулахаар сонирхож буй аж ахуйн нэгжүүдэд зориулсан хөрөнгө оруулалтын орчин, хууль, эрх зүйн сурталчилгаа, мэдээллийг нэг цонхоор хүргэх, хөрөнгө оруулалт татах төслүүдийг бэлтгэх, бэхжүүлэх үүрэг бүхий төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүргийг нарийвчлан тусгаж, хөрөнгө оруулагчдад зөвлөх, дэмжих болон бусад холбогдох үйлчилгээ үзүүлэх эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх</p>	<p>Хуулийн төслийн 11 дүгээр зүйлд хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүрэг тусгагдсан.</p> <p>Хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүргийн хуулийн төсөлд дараах байдлаар тусгажээ.</p> <ul style="list-style-type: none"> -хөрөнгө оруулалтыг хадгалах, өргөжүүлэх зэрэг хөрөнгө оруулалтыг дэмжихэд чиглэсэн цогц үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх; -хөрөнгө оруулалтын талаарх эрх зүйн орчин, дотоод зах зээлийн таатай нөхцөлийг хөрөнгө оруулагчид сурталчлах; -хөрөнгө оруулагчид хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөх, хөрөнгө оруулалт хийх, хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааг тогтвортой үргэлжлүүлэх, өргөтгөх, хадгалахад мэдээлэл, зөвлөгөө өгөх замаар дэмжлэг үзүүлэх; -хөрөнгө оруулагчийн хууль ёсны эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах чиглэлээр дэмжлэг, үйлчилгээ үзүүлэх; -хөрөнгө оруулалттай холбоотойгоор төрийн бусад үйлчилгээний талаар зөвлөх болон цахим нэг цонхны үйлчилгээ үзүүлэх; -хөрөнгө оруулалт татах, болон авахад зөвлөгөө өгөх, дэмжлэг үзүүлэх, сонирхогч этгээдийг мэдээллээр хангах. -хөрөнгө оруулалтын орчны чиглэлээр төв банк, төсөв, санхүү, хөдөлмөр эрхлэлт,

	<p>татвар, гааль, нийгмийн даатгал, бүртгэл, гадаадын иргэн, харьяат, газар, чөлөөт бүс болон шүүхийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон төрийн захиргааны байгууллагаас хөрөнгө оруулалттай холбоотой статистик мэдээллийг улирал, хагас, бүтэн жилээр гаргуулж, нэгдсэн статистик мэдээллийг гаргах.</p> <p>Хуулийн төсөлд тусгагдсан дээрх чиг үүргийг харвал үзэл баримтлалд тусгагдсан “Хөрөнгө оруулагч болон хөрөнгө оруулахаар сонирхож буй аж ахуйн нэгжүүдэд зориулсан хөрөнгө оруулалтын орчин, хууль, эрх зүйн сурталчилгаа, мэдээллийг нэг цонхоор хүргэх, хөрөнгө оруулалт татах төслүүдийг бэлтгэх, бэхжүүлэх үүрэг бүхий төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүргийг нарийвчлан тусгах, хөрөнгө оруулагчдад зөвлөх, дэмжих болон бусад холбогдох үйлчилгээ үзүүлэх эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх” зорилтыг хангаж байна.</p>
<p>Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд нэр томъёоны тодорхойлолтыг оновчтой, ойлгомжтой болгож, хөрөнгө оруулалтын баталгаа, хөрөнгө оруулалтын хэлбэр, хөрөнгө оруулагчийн эрх, үүрэг, нарийвчлан зохицуулалт хийх шаардлагатай хэм хэмжээний актын батлах эрхийг тодорхойлж, хуулийг нэг мөр хэрэгжүүлэх боломжийг бүрдүүлэх</p>	<p>Хуулийн төслийг 4 дүгээр зүйлд хуульд хэрэглэгдэх нэр томъёог дахин нарийвчлан тодорхойлсон байна. Тухайлбал, гадаадын хөрөнгө оруулалттай хуулийн этгээдийн тодорхойлолтын тодорхой болгож, одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй 100 мянган америк.доллар хөрөнгө оруулалтын хэмжээний босгыг хасахаар тусгасан байна.</p> <p>Мөн хуулийн төслийн 5, 6, 7, 8 дугаар зүйлүүдэд Монгол Улсад хөрөнгө оруулах хэлбэр, Хөрөнгө оруулагчийн хувьд эдлэх баталгаа, хөрөнгө оруулагчийн эрх, үүргийн талаар зохицуулалтуудыг тусгажээ.</p> <p>Дээрх зохицуулалтаар хөрөнгө оруулах хэлбэрийг одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулиас илүү олон хэлбэрээр тодорхойлж, тусгасан байх ба хөрөнгө оруулалтад тооцогдохгүй зүйлсийн жагсаалтыг мөн гаргаснаараа илүү ойлгомжтой нөхцөл байдлыг бий болгохоор байна.</p>

	Иймд тус хуулийн төсөл нь үзэл баримтлалд тусгагдсан тавдугаар зорилтыг хангаж байна.
Хөрөнгө оруулагчдыг дэмжих, хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаагаа тасралтгүй, хэвийн явуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх зохицуулалтыг тусгах	Хуулийн төслийн 4 дүгээр бүлэг Хөрөнгө оруулалтын дэмжлэгийн талаар зохицуулсан ба дэмжлэг нь татварын болон татварын бус дэмжлэгийн төрлөөс бүрдэж байна. Түүнчлэн хуулийн төслийг бүхэлд нь авч үзвэл хөрөнгө оруулалтыг татах, хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааг тасралтгүй хэвийн үргэлжлүүлэх зорилтыг хангахад тус хуулийн зорилго чиглэсэн байна.

3.2. “Ойлгомжтой байдал” шалгуур үзүүлэлтээр үнэлсэн байдал

Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн боловсруулалт нь Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 24, 28, 29, 30, 32 дугаар зүйл, Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлалд заасан шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг шалгасан.

Хуулийн төсөл нь хэрэгжүүлэх, хэрэглэх этгээдэд ойлгомжтой байдлаар томъёологдсон эсэхийг тогтоох зорилгоор иргэд, олон нийтээс хуулийн төслийн ойлгомжтой байдал гэсэн шалгах хэрэгслийн хүрээнд ойлгомжгүй байгаа зохицуулалт байхгүй талаар саналаа ирүүлсэн.

Хууль тогтоомжийн тухай хууль 29 дүгээр зүйл. Хуулийн төслийн эх бичвэрийн агуулгад тавих нийтлэг шаардлага	
29.1.1.Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээнд нийцсэн, бусад хууль, үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлалтай уялдсан байх;	Уг шаардлагыг хангасан
29.1.2.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаанд хамаарах асуудлыг бүрэн тусгасан байх;	Уг шаардлагыг хангасан
29.1.3.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцааны хүрээнээс хальсан асуудлыг тусгахгүй байх;	Уг шаардлагыг хангасан
29.1.4.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаанд үл хамаарах хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах буюу хүчингүй болсонд тооцох тухай заалт тусгахгүй байх;	Уг шаардлагыг хангасан
29.1.5.зүйл, хэсэг, заалт нь хоорондоо зөрчилгүй байх;	Уг шаардлагыг хангасан
29.1.6.хэм хэмжээ тогтоогоогүй, тунхагласан шинжтэй буюу нэг удаа хэрэгжүүлэх заалт тусгахгүй байх;	Уг шаардлагыг хангасан
29.1.7.бусад хуулийн заалтыг давхардуулан заахгүйгээр шаардлагатай бол түүнийг эш татах, энэ тохиолдолд	Уг шаардлагыг хангасан

эшлэлийг тодорхой хийж, хуулийн нэр болон хэвлэн нийтэлсэн албан ёсны эх сурвалжийг бүрэн гүйцэд заасан байх;	
29.1.8.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаа, хуулийн үйлчлэх хүрээ, эрх зүйн харилцаанд оролцогч хүн, хуулийн этгээдийн эрх, үүрэг, зохицуулалтад удирдлага болгох, харгалзан үзэх нөхцөл байдал, нийтийн эрх зүйн этгээдийн чиг үүрэг, эрх хэмжээ, тэдгээрийг биелүүлэх журам;	Уг шаардлагыг хангасан
29.1.9.шаардлагатай тохиолдолд эрх зүйн хэм хэмжээг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлагын төрөл, хэмжээ, хуулийн хүчин төгөлдөр болох хугацаа, хууль буцаан хэрэглэх тухай заалт, хуулийг дагаж мөрдөх журмын зохицуулалт, бусад хуулийн зүйл, заалтыг хүчингүй болсонд тооцох, хасах заалт;	Уг шаардлагыг хангасан
29.1.10.шаардлагатай тохиолдолд бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах болон хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай дагалдах хуулийн төслийг боловсруулсан байх;	Уг шаардлагыг хангасан
29.1.11.хуулийн төсөл нь хуулийн зорилго гэсэн зүйлтэй байж болох бөгөөд зорилгод тус хуулиар хангахаар зорьж байгаа иргэний үндсэн эрх, бэхжүүлэх үндсэн зарчим, хүрэх үр дүнг тусгана.	Уг шаардлагыг хангасан.
30 дугаар зүйл. Хуулийн төслийн хэл зүй, найруулгад тавих нийтлэг шаардлага	
30.1.1.Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хуульд хэрэглэсэн нэр томъёог хэрэглэх;	Уг шаардлагыг хангасан
30.1.2.нэг нэр томъёогоор өөр өөр ойлголтыг илэрхийлэхгүй байх;	Уг шаардлагыг хангасан
30.1.3.үг хэллэгийг монгол хэл бичгийн дүрэмд нийцүүлэн хоёрдмол утгагүй товч, тодорхой, ойлгоход хялбараар бичих;	Уг шаардлагыг хангасан
30.1.4.хүч оруулсан нэр томъёо хэрэглэхгүй байх;	Уг шаардлагыг хангасан
30.1.5.жинхэнэ нэрийг ганц тоон дээр хэрэглэх.	Уг шаардлагыг хангасан

Хуулийн төсөл нь Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 24, 28 дугаар зүйлд

3.3. “Зардал” шалгуур үзүүлэлтээр үнэлсэн байдал

Төрд үүсэх зардал: Монгол Улсын 2023 оны төсвийн тухай хуульд Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын төсвийн хүрээнд Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газрын төсвийг 819.1 сая төгрөг байхаар баталсан тул төсөвт нэмэлт ачаалал үүсгэхгүй

Иргэнд үүсэх зардал: Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл нь иргэдэд нэмэлт зардал үүсгэхгүй.

Иргэн, аж ахуйн нэгжид: Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл батлагдсанаар аж ахуйн нэгжид нэмэлт зардал үүсгэхгүй.

3.4. “Харилцан уялдаа” шалгуур үзүүлэлтээр үнэлсэн байдал

“Харилцан уялдаа” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийг аргачлалд тусгасан хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх аргачлалд заасан асуудлыг тодорхойлох байдлаар хуулийн төслийг бүхэлд нь авч үзсэн.

Хүснэлт 4. Хуулийн төслийн аргачлалын дагуу үнэлсэн байдал

Аргачлалд заасан асуулт	Хуулийн төслийг үнэлсэн байдал
Хуулийн төслийн зохицуулалт тухайн хуулийн зорилттой нийцэж байгаа эсэх;	Хуулийн төсөл нь Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн зорилтод туссан хөрөнгө оруулалтыг дэмжих, хөрөнгө оруулалтын талаар төрийн байгууллагын эрх хэмжээг тодорхойлох болон хөрөнгө оруулалттай холбоотой бусад харилцааг зохицуулалтыг сайжруулах тул тухайн хуулийн зорилттой нийцэж байна.
Хуулийн төслийн нэр тухайн харилцаанд хамаарах хууль мөн эсэх;	Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл тул хамаарна.
Хуулийн төсөлд тодорхойлсон нэр томъёо тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн нэр томъёотой нийцэж байгаа эсэх;	Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолтыг Монгол Улсын Үндсэн хууль, олон улсын стандарт болон бусад хуульд нийцүүлсэн байна.
Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төсөл болон бусад хуулийн заалттай нийцэж байгаа эсэх;	Нийцсэн байна.
Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн заалттай давхардсан эсэх;	Нийцсэн байна.
Хуулийн төслийг хэрэгжүүлэх этгээдийг тодорхой тусгасан эсэх;	Хуулийн төслөөр хуулийн төслийг хэрэгжүүлэх этгээдийг тодорхой тусгасан байна.
Хуулийн төсөлд шаардлагатай зохицуулалтыг орхигдуулсан эсэх;	Хуулийн төсөлд шаардлагатай зохицуулалтыг тусгасан байна.
Хуулийн төсөлд төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг давхардуулан тусгасан эсэх;	Хуулийн төсөлд төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг давхардуулан тусгасан, нэг чиг үүргийг хоёр өөр төрийн байгууллага гүйцэтгэх, давхардуулсан зохицуулалт байхгүй байна.
Төрийн байгууллагын чиг үүргийг төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн	Хуулийн төсөлд шаардлагатай зохицуулалтыг тусгасан.

холбоодоор гүйцэтгүүлэх боломжтой эсэх;	
Татварын хуулиас бусад хуулийн төсөлд албан татвар, төлбөр, хураамж тогтоосон эсэх;	Тийм зохицуулалт тусгагдаагүй.
Тухайн хуулийн төсөлд тусгасан тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой зохицуулалтыг Зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгасан эсэх;	Тийм зохицуулалт тусгагдаагүй. Хөрөнгө оруулагчийн үйл ажиллагааг нээлттэй сонгох боломжтой байхаар төсөлд тусгажээ.
Монгол Улсын Үндсэн хууль болон Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт тусгасан эсэх;	Тийм зохицуулалт тусгагдаагүй. Гадаадын хөрөнгө оруулалтай аж ахуйн нэгжийн хувьд үндэсний нөхцөл үйлчлэхээр тусгажээ.
Хуулийн төслийн зүйл, заалт жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх;	Тийм зохицуулалт тусгагдаагүй.
Хуулийн төсөлд шударга бус өрсөлдөөнийг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдсан эсэх;	Тийм зохицуулалт тусгагдаагүй.
Хуулийн төсөлд авлига, хүнд суртлыг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдсан эсэх;	Тийм зохицуулалт тусгагдаагүй. Авлига, хүнд суртлыг таслан зогсоох буюу түүнийг шийдвэрлэхтэй холбоотой механизмыг тусгасан.
Хуулийн төсөлд тусгасан хориглосон хэм хэмжээг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлагын талаар тодорхой тусгасан эсэх.	Хууль бус үйлдэл, эс үйлдэхүйн улмаас хөрөнгө оруулагчийг хохироор, төрийг хариуцлагад оруулсан албан хаагч, хувь хүнд албан тушаалын болон эд хөрөнгийн хариуцлага хүлээлгэхээр заасан.

Дээрх судалгаанаас үзэхэд Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл нь хууль тогтоомжтой уялдсан бөгөөд давхардалгүй банья.

Дөрөв. Үр дүнг үнэлж, зөвлөмж өгсөн байдал

Дүгнэлт: Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг “Хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх аргачлал”-ын дагуу үнэлэхэд хуулийн төсөл нь хуулийн төслөөр тавьсан зорилгодоо хүрэх боломжтой, хуулийн төсөл боловсруулах шаардлагад нийцсэн байдлаар боловсруулагдсан байна.

- Хуулийн төслийн зорилт нь үзэл баримтлалд тусгасан хуулийн төсөл боловсруулах хэрэгцээ шаардлага, үндэслэлийг бүрэн илэрхийлж чадсан байна.

- Хуулийн төслийн зохицуулалт нь хуулийн төсөлд тодорхойлсон зорилго, зорилтыг бүрэн илэрхийлсэн байна.

- Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасан хуулийн төсөлд тавигдах шаардлагад нийцсэн бөгөөд төсөвт нэмэлт ачаалал үүсгэхгүй байна.

- Хуулийн төсөл нь бусад хууль тогтоомжтой харилцан уялдсан байна.

Тав. Зөвлөмж

Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн үр нөлөөний үнэлгээг зохих журмын дагуу хийж гүйцэтгэхэд хуулийн төсөл зорилгодоо хүрэх боломжтой, хуулийн төсөл боловсруулах шаардлагад нийцсэн байх тул хуулийн төслийг хэвээр үлдээх нь зүйтэй байна.

---oOo---